

KRONIKA

MGR INŻ. JÓZEF LEWANDOWSKI
17. XI. 1892 — 26. XII. 1963

Józef Lewandowski urodził się 17 listopada 1892 r. w Warszawie. Tu w 1912 r. ukończył gimnazjum im. M. Reja, tu — po odbyciu wyższych studiów rolniczych — spędził niemal całe swe pracowite życie.

Zainteresowanie obranym później zawodem znalazło wyraz już w latach młodości, kiedy to po uzyskaniu matury odbywał roczną praktykę z zakresu rolnictwa i leśnictwa w dobrach Nieświeskich. Po wybuchu wojny w 1914 r. pracował jako praktykant w majątku Powsin pod Warszawą.

Studia rozpoczął w 1915 r. na zorganizowanych przez prof. J. Mikułowskiego-Pomorskiego Kursach Przemysłowo-Rolniczych, które dały początek Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Dyplom uzyskał w 1918 r., specjalizując się z zakresu hodowli zwierząt pod kierunkiem prof. dr Zygmunta Moczarskiego. Już w okresie studiów rozpoczyna pracę jako pomocnik inspektora hodowli w Centralnym Towarzystwie Rolniczym. W 1916 r. z ramienia tej instytucji prowadził badania nad pogłowiem białogrzbietów w dolinie Pilicy.

Od 1 stycznia 1920 r. — po dwuletnim stażu w administrowaniu gospodarstwem rolnym w pow. grójeckim — mgr inż. Lewandowski objął stanowisko inspektora hodowli bydła i owiec CTR. Od 1922 r. — łącząc te funkcje z pracą inspektora Związku hodowców bydła n. c. b. — przez okres 11 lat kierował bezpośrednio hodowlą bydła na terenie województw centralnych.

Z chwilą powstania w 1933 r. wojewódzkich Izb Rolniczych, mgr Lewandowski został naczelnikiem Wydziału Produkcji Zwierzęcej w Warszawskiej Izbie Rolniczej. Jednocześnie od 1935 r. był dyrektorem związku hodowców koni, bydła, trzody i owiec oraz związku kontroli mleczności.

Kierując całością spraw związanych z produkcją zwierzęcą na terenie woj. warszawskiego, mgr Lewandowski dał się poznać nie tylko jako wybitny fachowiec, ale również jako człowiek obdarzony taktem i rzadką umiejętnością bezkonfliktowego współżycia z otoczeniem. Toteż w 1937 r. powierzono mu dodatkowo obowiązki zastępcy dyrektora Izby Rolniczej. Funkcje te pełnił również w czasie okupacji, dzieląc wraz z kierownictwem całej instytucji odpowiedzialność za losy ludzi, dla których Warszawska Izba Rolnicza stała się w tych latach grozy nie tylko miejscem pracy, ale osłoną przed niebezpieczeństwem prześladowań.

Już w pierwszych miesiącach po reaktywowaniu działalności WIR w okupowanej Warszawie, mgr Lewandowski zorganizował szkolenie pracowników zootechnicznych, dając w ten sposób możliwość pracy i ochronę przed wywiezieniem do Niemiec licznemu gronu najbardziej zagrożonych. Niejeden spośród tych, którzy w latach 1940—1944 z aparatem Gerbera wędrowali po drogach i ścieżkach woj. warszawskiego, z wdzięcznością wspomina do dziś opiekę i pomoc naczelnika Lewandowskiego.

Bezpośrednio po zakończeniu działań wojennych na terenie stolicy mgr Lewandowski podejmuje pracę jako kierownik działu hodowli, początkowo w Izbie Rolniczej w Aninie, następnie — po dokonanej reorganizacji — w Związku Samopomo-

cy Chłopskiej w Warszawie. Powstająca po wojnie rozległa sieć badawczych placówek zootechnicznych wymagała kadry wykwalifikowanych specjalistów. Tej dziedzinie pracy postanowił mgr Lewandowski oddać swą wiedzę i umiejętności organizacyjne oraz wieloletnie doświadczenie w kierowaniu produkcją zwierzęcą.

W 1948 r. obejmuje stanowisko dyrektora Zakładu Doświadczalnego PINGW w Luszynie. Zakład ten — utworzony przy jego wydatnym współudziale — prowadzi do czasu przekazania obiektu PGR, obejmując z kolei kierownictwo organizującego się Zakładu Doświadczalnego Centr. Instytutu Rolniczego w Siejniku (woj. olsztyńskie). W czasie swej 4-letniej pracy na stanowisku dyrektora tej placówki doświadczalnej mgr Lewandowski umiał postawić na właściwym poziomie podstawowe działy badawcze, troszcząc się przede wszystkim o dobór zespołu wykwalifikowanych współpracowników. W lipcu 1954 r. powraca do Warszawy, gdzie po jednorocznym okresie pracy w CIR zostaje powołany na stanowisko adiunkta Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt SGGW.

Ta ostatnia praca przed osiągnięciem wieku emerytalnego pozwoliła mgr Lewandowskiemu odnaleźć właściwe powołanie — wychowawcy i nauczyciela młodego pokolenia zootechników. Obdarzony niewątpliwie talentem dydaktycznym, umiał w jasny i przystępny sposób dzielić się bogatym zasobem swej wiedzy. O zdolnościach popularyzatorskich mgr Lewandowskiego świadczył już jego bogaty dorobek piśmienniczy — ponad 600 artykułów w prasie rolniczej, 6 broszur fachowych, z których „Chów bydła” ukazał się w 5 wydaniach.

Stosunek do młodzieży nacechowany serdeczną życzliwością zjednywał mu powszechne zaufanie. Szanowany i lubiany przez studentów, żegnany był z żalem i z żalem też odchodził z uczelni — pełen jeszcze sił i zapału do pracy. Pragnąc nadal zachować ścisły kontakt z problematyką nauki i doświadczalnictwa po przejściu na emeryturę, mgr Lewandowski przejął funkcję sekretarza generalnego Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, którego od lat był aktywnym członkiem. Gwałtowny przebieg choroby nowotworowej wyniszczył silny jeszcze organizm w ciągu niespełna roku. Mgr Lewandowski zmarł 26 grudnia 1963 r., pozostawiając szczery żal wszystkich współpracowników i kolegów, którym jego życzliwość nieraz była oparciem i pomocą w codziennej pracy.

Ewa Potemkowska